

Betreft: Consultatie frequentieveiling 3,5 GHz 2023

Datum 09 mei 2023

NLdigital wil graag reageren op de consultatie van de frequentieveiling van de 3,5 GHz band die wordt uitgevoerd door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: het ministerie).

Nederland heeft mobiele en vaste netwerken van wereldklasse. Om deze toppositie te houden is het noodzakelijk dat de veiling van de 3,5 GHz frequentieband snel, zorgvuldig en met voldoende zekerheid voor de deelnemers verloopt.

De uitgifte van de 3,5 GHz band in Nederland is inmiddels ernstig vertraagd terwijl het ter beschikking komen van de benodigde frequentieruimte van groot belang is voor de concurrentiepositie van Nederland. Daarom dringen wij, de Nederlandse digitale sector, aan op zorgvuldig beleid en een veiling van de 3,5 GHz frequentieband met voldoende zekerheid en geen verdere vertraging van de veiling om een snelle uitrol van 5G zonder beperkingen in heel Nederland te faciliteren.

Op basis van de nu voorliggende consultatiestukken maken wij ons zorgen over de *zorgvuldigheid van het veilingbeleid* en het *gebrek aan zekerheid* voor de deelnemende partijen. Zorgvuldig beleid met voldoende zekerheid zijn noodzakelijk voor het op waarde kunnen schatten van de frequentievergunningen en daarmee de investeringen in de uitrol van 5G netwerken.

Op dit moment zien wij op drie onderwerpen nog onzekerheden die een zorgvuldige voorbereiding voor de veilingdeelnemers in de weg staan:

Inmarsat

Om de 3,5 GHz band vrij te maken voor landelijke mobiele inzet, adviseerde de Adviescommissie in mei vorig jaar dat:

- het satellietbedrijf Inmarsat zijn nood-, spoed- en veiligheidsverkeer (nsv-verkeer) in deze band zou verplaatsten naar een locatie in Griekenland;
- het ministerie moet streven naar overeenstemming met Inmarsat over de financiële vergoeding als gevolg van een nieuw Nationaal Frequentieplan (NFP).

De beoogde datum voor de verhuizing is 1 januari 2024, waarbij Inmarsat verwacht dat eventuele vertraging in ieder geval niet langer dan een jaar zal duren. Zolang de verhuizing niet is voltooid, kan Inmarsat na de veiling nog beschikken over 80 Megahertz om het nsv-verkeer te kunnen waarborgen. Hierdoor kunnen 5G-providers in eerste instantie 220 MHz in gebruik nemen – en de volle 300 MHz pas na de daadwerkelijke verhuizing van Inmarsat.

Essentiële voorwaarde voor de verhuizing is dat Inmarsat een vergunning krijgt in Griekenland die de continuïteit van het nsv-verkeer waarborgt. Hierover bestaat nu nog geen duidelijkheid. Aangezien deelnemers aan de veiling het spectrum moeten kunnen waarderen voorafgaand aan de veiling, is het noodzakelijk om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen over deze vergunningverlening. In lijn met hetgeen de Adviescommissie heeft geadviseerd, verwachten wij van het ministerie een actieve en faciliterende rol richting de Griekse autoriteiten en te streven naar overeenstemming met het satellietbedrijf over de financiële vergoeding. Dit om verder vertraging van de veiling te voorkomen.

Lokale vergunninghouders

In de 3,5 GHz band zitten tevens lokale partijen met vergunningen tot 1 september 2026 voor bijvoorbeeld cameranetwerken of eigen bedrijfsnetwerken. Deze vergunninghouders zitten deels op frequenties die vanaf december 2023 (na de veiling) voor mobiele netwerken bestemd zijn. Het ministerie geeft zelf aan dat migratie van deze huidige gebruikers naar andere banden een uitdaging

vormt. Door de verscheidenheid aan gebruikers heeft eenieder zijn eigen migratieproblematiek. Een te late migratie van één of meerdere gebruikers heeft consequenties voor het in gebruik nemen van het te veilen spectrum; landelijke 5G-providers kunnen gebruiksbependingen en storing ondervinden op locaties in de buurt van lokale gebruikers die nog niet zijn gemigreerd. We roepen het ministerie op om deze lokale vergunninghouders te faciliteren in hun migratie-opgave, en waar nodig ook financieel te compenseren voor de noodzakelijke kosten, zodat dit geen reden vormt om de veiling nog verder te vertragen.

Daarnaast dient, in het geval bepaalde lokale vergunninghouders niet op tijd zijn gemigreerd, zo spoedig mogelijk helder te worden gemaakt aan de veilingdeelnemers om welke vergunningen het gaat en hoelang de vertraging van de migratie duurt. Ook hier is een actieve en faciliterende rol van het ministerie vereist, evenals volledige en juiste informatie over de stand van zaken.

Onzekerheid over schuif in frequentieruimte

Een ander voornemen dat ons zorgen baart, komt voort uit de onzekerheid die is geïntroduceerd door een moment 'T' in de toekomst te creëren waar mogelijk een schuif in frequentieruimte aan de orde is. Een dergelijke spectrumreallocatie vanaf 2030 brengt voor telecomoperators niet alleen een complexe en kostbare operatie met zich mee, ook zorgt het voor een grote (investerings-) onzekerheid voor alle vergunninghouders met mogelijke desinvesteringen als gevolg. De exacte gebruiksrechten waarop men biedt, die lopen tot 2040, zijn immers niet bekend.

Ook voor dit punt is duidelijkheid essentieel. We roepen het ministerie op om deze onzekerheid weg te nemen en voorspelbaar beleid te maken dat gedurende de looptijd van de vergunningen geldt. Dat kan door de onzekerheid van een mogelijke schuif weg te nemen en de bandindeling van het NFP definitief te maken. Deze bandindeling biedt voor zowel landelijke 5G-providers als private spelers goede mogelijkheden om 5G snel succesvol te kunnen maken.

Tot slot: Om te voorkomen dat de veiling van deze cruciale 5G band verdere vertraging oploopt en de uitrol frustreert, roept de Nederlandse digitale sector het ministerie op om te komen tot een zorgvuldige veiling die voldoende zekerheid geeft voor alle deelnemende partijen. Daartoe dienen de hiervoor genoemde punten ten minste te worden geadresseerd en is een actieve en faciliterende rol van het ministerie vereist.

We gaan graag met u in gesprek over mogelijke vragen naar aanleiding van deze consultatie reactie.

Met vriendelijke groet,

Namens de leden van NLdigital met in het bijzonder;
Ericsson, Eurofiber, Huawei, KPN, Nokia, T-Mobile en VodafoneZiggo

Lotte de Bruijn

Algemeen Directeur NLdigital